

Nr 2.

Ankom till riksdagens kansli den 19 februari 1924 kl. 5 e. m.

Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av väckt motion om rätt för stadsfullmäktige att välja två vice ordförande.

I en inom första kammaren väckt, till konstitutionsutskottet hänvisad motion, nr 13, har av herrar *Boman*, *Nils Persson* och *Antonsson* hemställts, att § 32 i förordningen om kommunalstyrelse i stad skulle erhålla följande ändrade lydelse:

»Stadsfullmäktige välja årligen bland sig en ordförande och en vice ordförande.

Efter särskilt beslut av stadsfullmäktige må även en andre vice ordförande väljas. Underrättelse om dessa val skall genom magistraten till Kungl. Maj:ts befallningshavande insändas», eller den lydelse, som konstitutionsutskottet funne skäligt föreslå.

Till stöd för sin hemställan hava motionärerna anfört följande:

»De nya bestämmelser, som 1920 beslutades i kommunalförfattningen för Stockholm, innehålla utom annat föreskrift, att inom Stockholms stadsfullmäktige skola finnas två vice ordförande.

För rikets städer i övrigt gäller alltjämt föreskriften i kungl. förordningen om kommunalstyrelse i stad, att stadsfullmäktige välja årligen ibland sig en ordförande och en vice ordförande. Väl må det vara sannolikt, att de ganska vittgående förändringar, som 1920 beslutades för Stockholms kommunalförvaltning, komma att föranleda krav om mera ingående förändringar i förordningen om kommunalstyrelse i stad för att möjliggöra för de större städerna utom Stockholm att bättre anpassa sin förvaltning efter numera ändrade förhållanden. Men härför torde nog en något längre erfarenhet från Stockholm vara önskvärd.

Däremot synes oss ingen tvekan böra råda därom, att i städer, där förhållandena därtill föranleda, stadsfullmäktige borde kunna tillerkännas rätt att utse två vice ordförande; någon obligatorisk föreskrift såsom för Stockholm kan nämligen ej vara påkallad i en författning, som gäller även för de mindre städerna.

I de större städerna kan nuvarande bestämmelse vid mera varaktigt förhinder för ordförande eller vice ordförande tillfölje exempelvis sjukdom, riksdagsmannauppsdrag e. d. vålla avsevärda olägenheter.»

Enligt § 32 i förordningen om kommunalstyrelse i stad skola stadsfullmäktige årligen bland sig välja en ordförande och en vice ordförande.

Bihang till riksdagens protokoll 1924. 5 saml. 2 häft. (Nr 2)

Däremot gäller, efter den ändring, som i förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm 1920 vidtogs, för denna stad den bestämmelsen, att stadsfullmäktige välja, utom ordförande, en första och en andra vice ordförande. Av förarbetena till berörda lagändring inhämtas, att densamma ansetts påkallad med hänsyn till dels arbetet inom det samtidigt inrättade stadskollegiet, dels de uppgifter, som tillkomma stadsfullmäktiges presidium såsom sådant. I den sedermera antagna arbetsordningen för Stockholms stadsfullmäktige (§ 4) hava dessa uppgifter så angivits, att stadsfullmäktiges ordförande och vice ordförande handlägga ärenden rörande ordningen vid stadsfullmäktiges sammanträden, upprättande av föredragningslista, stadens representation vid högtidliga tillfällen samt i allmänhet frågor rörande arbetets gång inom fullmäktige.

I den nu föreliggande motionen, som väckts av erfarna kommunalmän i rikets två näst Stockholm största städer, ser utskottet ett vittnesbörd därom, att i dessa städer liksom i Stockholm olägenheter av ordningen med endast en vice ordförande yppat sig. Utskottet föreställer sig, att också annorstädes vissa olägenheter av denna ordning möjligen kunna göra sig gällande. Utöver vad motionärerna framhållit om de svårigheter, som kunna uppstå, då antingen ordföranden eller vice ordföranden under en längre tid är förhindrad att fullgöra sitt uppdrag, vill utskottet uttala den förmodan, att med hänsyn till de särskilda förhållandena inom vissa stadsfullmäktigekorporationer ett av tre personer bestående presidium i en del fall vore bättre lämpat att fylla de uppgifter i avseende å arbetets ordnande inom stadsfullmäktige, som enligt praxis eller uttryckliga föreskrifter i arbetsordningar merendels torde tillhöra presidiet. Utskottet finner sålunda intet skäl föreligga att motsätta sig, att åt resp. stadsfullmäktigekorporationer lämnas den valfrihet i fråga om presidiets organisation, som i motionen föreslagits.

I motionärernas förslag har utskottet allenast vidtagit en mindre jämkning i syfte att tydligt angiva, att valet av såväl ordförande som — där två vice ordförande skola finnas — båda dessa vice ordförande bör ske samtidigt, en gång varje år.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen i anledning av förevarande motion måtte för sin del antaga följande

Förslag

till lag om ändrad lydelse av § 32 i förordningen om kommunalstyrelse i stad den 21 mars 1862.

Häriigenom förordnas, att § 32 i förordningen om kommunalstyrelse i stad skall erhålla följande ändrade lydelse:

att de nämnda valen äro tillräckligt tryckta för att kunna utgå till röstning och att de äro tillräckligt tydliga för att kunna utgå till röstning. § 32.

Stadsfullmäktige välja årligen bland sig en ordförande och en vice ordförande samt, där stadsfullmäktige så besluta, jämväl en andre vice ordförande.

Underrättelse om dessa val skall genom magistraten till Konungens befallningshavande insändas.

Stockholm den 14 februari 1924.

På konstitutionsutskottets vägnar:

K. VON GEIJER.

Närvarande: herrar *von Geijer, Thulin, Ljunggren**), *Reuterskiöld, G. W. Hansson**), *Dahl**), *Lyberg**), *Larsén, N. J. M. Svensson, Johan Bergman**), *Sävström, Jansson* i Edsbäcken, *Engberg, Vennerström**), *K. A. Westman, Bäckström, Gustafson* i Kasenberg*), *Sjöström**), *Fast* och *Björkman* i Norrköping*).

*) Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservationer:

1) av herr *Reuterskiöld*, som anförde:

»Att på ett löst antagande, som av ingen erfarenhet bestyrkts, att behov av 2 vice ordförande hos fullmäktige möjligen kunde uppstå i städerna i allmänhet — varför ej också i landskommunerna? — bygga en lagändring på sätt utskottet föreslagit kan knappast vara tillrådligt. Och om genom lagändringen *dels* sådana val, ehuru obehövliga, skulle bliva allmänt förekommande, såsom troligt är, då begagnandet av en rätt, som intet kostar, säkerligen ej uteblir, *dels* också den i och för sig olyckliga partifördelningen av platser inom landsortsfullmäktige skulle ytterligare befrämjas utan ringaste nytta, då det s. k. »presidiet» hos dessa fullmäktige är ett ganska okänt begrepp, vars införande blott formaliserar arbetet på ett fullkomligt onödigt sätt, blir lagändringen även skadlig, hur obetydlig den i och för sig än må vara.

Om åter de städer, som äro eller hålla på att bli storstäder efter svensk måttstock, d. v. s. skola hava mer än 50 fullmäktige, såsom motionen

synes giva vid handen, anse sig hava gagn av 2 vice ordförande och ett tremannapresidium, så bör visserligen detta medgivas, men icke som en rätt, utan som en ovillkorlig regel, grundad i dessa städers behov av fastare organisation för deras fullmäktiges mera konstanta arbete. Härom föreligger dock ingen motion — tvärtom går motionen emot obligatoriska föreskrifter i denna del.

» Jag har därför yrkat avstyrkande av motionen;»

2) av herr *Fast*, som hemställt om avslag å motionen;

3) av herr *K. A. Westman*.